

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 82/2014-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. mája 2014 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti VILLA VINO RAČA, a. s., Pri Vinohradoch 2, Bratislava, zastúpenej advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, Podbrezovská 34, Bratislava, pre namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 24 Co/230/2013-215 z 2. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti VILLA VINO RAČA, a. s., vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 24 Co/230/2013-215 z 2. októbra 2013 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 24 Co/230/2013-215 z 2. októbra 2013 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Trnave je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti VILLA VINO RAČA, a. s., trovy konania v sume 331,12 € (slovom tristotridsaťjeden eur a dvanásť centov) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jej právnej zástupkyne advokátky JUDr. Eleny Lalíkovej, Podbrezovská 34, Bratislava.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 82/2014-14 zo 4. februára 2014 prijal na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti VILLA VINO RAČA, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 24 Co/230/2013-215 z 2. októbra 2013.

K veci sa listom sp. zn. Spr. 171/14 z 15. apríla 2014 vyjadril predseda krajského súdu, v ktorom uviedol:

«... Súd prvého stupňa vo výroku I. rozhodol tak, že žalobu o zaplatenie 9.916,68 eura s 9 % úrokom z omeškania zo sumy 4.958,34 eura od 1. 12. 2009 do 31. 12. 2009, zo sumy 9.916,68 eura od 1. 1. 2010 do zaplatenia, zamietol. Vo výroku II. rozhodol, že zamietla žalobu o vypratanie časti pozemku nachádzajúceho sa... - časť vo výmere 32 146 m², špecifikovanú geodetickým zameraním podľa Polohopisného a výškopisného plánu vyhotoveného dňa 10. 03. 2011 geodetom J. Z., autorizačne overeným podľa § 6 písm. d/ až j/ Zák. č. 215/1995 Z. z. K. F., autorizovaným geodetom a kartografom. Napokon vo výroku III. uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 1.545,95 eura k rukám advokáta žalovaného, a to do 3 dní.

Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 24 Co/230/2013-215 zo dňa 2. októbra 2013 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania titulom trov právneho zastúpenia vo výške 314,10 eura, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, k rukám advokátky žalovaného.

Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami žalobcu a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, keďže napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky na jeho potvrdenie v zmysle § 219 ods. 1 O. s. p. Odvolací súd prebral súdom prvého stupňa zistený skutkový stav, pokiaľ ide skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom tvrdeného nároku, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam. Odvolací súd sa v prevažnej časti stotožnil i s právnym záverom prvostupňového súdu vo veci, keď vec i prevažne správne právne posúdil, s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O. s. p. preto odvolací súd odkázal na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku, pričom pre potvrdenie správnosti prvostupňového rozhodnutia uviedol tiež ďalšie dôvody.

Odvolací súd zhodne s prvostupňovým dospel k záveru, že pri vyhodnotení vykonaného dokazovania bolo v konaní dostatočným spôsobom preukázané, že návrh žalobcu bol v celom rozsahu nedôvodný, a to tak v časti o zaplatenie 9.916,68 eura titulom vydania bezdôvodného obohatenia, ako aj v časti vypratania nehnuteľnosti.

Odvolačí súd podrobne odôvodnil svoj záver, keď nepovažoval za preukázané, že medzi účastníkmi konania došlo konkludentne k uzatvoreniu nájomnej zmluvy dňa 23. 9. 2009, na základe ktorej žalovaný užíval pozemok vo vlastníctve žalobcu... Záver o uzavretí nájomnej zmluvy konkludentným spôsobom nutne predpokladá, že tu bol daný konkludentný prejav vôle smerujúci k uzavretiu zmluvy tak na strane prenajímateľa, ako aj na strane nájomcu, bol dostatočne jasne a určito vymedzený predmet nájmu a dohodnuté nájomné. Otázkou, či k takémuto prejavu došlo, treba zodpovedať s prihliadnutím na okolnosti daného prípadu. V danom prípade síce účastníci konania prejavili vôľu uzavrieť nájomnú zmluvu, ktorej predmetom mala byť nehnuteľnosť vo vlastníctve žalobcu, z vykonaného dokazovania však jednoznačne vyplynulo, že medzi účastníkmi nebolo jasné, ktorá konkrétna nehnuteľnosť a v akej výmere má byť predmetom nájmu, čo potvrdili obaja účastníci. Zo všetkých vyššie uvedených skutočností preto nesporne vyplýva, že medzi účastníkmi konania nedošlo k uzavretiu platnej nájomnej zmluvy, a to ani konkludentnou formou. Vzhľadom na to, že medzi účastníkmi nebola platne uzatvorená zmluva, nemohlo dôjsť ani k odstúpeniu od zmluvy, nakoľko platné odstúpenie od zmluvy v prvom rade predpokladá, že bola zmluva, od ktorej sa má odstúpiť, platne uzatvorená. Vzhľadom na to, že medzi účastníkmi nebola platne uzatvorená nájomná zmluva, žalovaný užíval nehnuteľnosť patriacu žalobcovi, čím získal plnenie z neplatného právneho úkonu, a preto je potrebné právny vzťah medzi účastníkmi posúdiť podľa ustanovení § 451 a nasl. Obč. zákonníka o bezdôvodnom obohatení, tak ako to správne uskutočnil aj súd prvého stupňa.

Odvolačí súd posúdil ako dôvodné zamietnutie žaloby aj v časti, v ktorej sa žalobca domáhal vypratania jemu patriacej nehnuteľnosti, keď sa v plnom rozsahu stotožnil so záverom prvostupňového súdu, že žalobca neunesol dôkazné bremeno tvrdenia, že žalovaný nevypratá predmet nájmu po ukončení nájomného vzťahu, resp. po ukončení užívania, Žalobca v konaní žiadnym spôsobom nepreukázal, akú výmeru z parcely č. 7872 žalovaný užíval, nepreukázal, koľko zeminy bolo dovezenej žalobcom, koľko jej bolo odvezenej zo strany žalovaného z predmetu užívania v období od 23. 9. do 30. 10. 2009, keď sám svedok A. Č. uviedol, že nebola žiadna evidencia o tom, koľko zeminy žalovaný naviezol a odviezol z predmetu užívania. Žalobca nepreukázal žiadnym spôsobom tvrdenia, že v rozhodnom období okrem žalovaného nikto iný nenavážal zeminu na predmetný pozemok žalobcu, keď sám svedok A. Č. uviedol, že na prístupovej ceste na predmetný

pozemok ráno otvoril rampu a večer ju zamkol a on nebol fyzicky pri rampe celý deň počas rozhodného obdobia. Ani pri uzavretí nájomnej zmluvy nedošlo medzi účastníkmi konania k riadnemu odovzdaniu predmetu nájmu a ani po ukončení zmluvného vzťahu medzi účastníkmi konania nedošlo k odovzdaniu predmetu nájmu a to práve z dôvodu, že žalobca zabránil žalovanému vstup na predmet nájmu.

Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že toto bolo vydané v súlade s procesnými pravidlami občianskeho súdneho konania, je skutkovo i právne podložené. Rozhodnutie odvolacieho súdu je náležité odôvodnené, zrozumiteľné, preskúmateľné a odvolací súd sa v ňom vypořiadal so všetkými relevantnými argumentmi obsiahnutými v odvolaní sťažovateľa. Odvolací súd reagoval na odvolacie námietky odvolateľa a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s požiadavkami, ktoré na odôvodnenie rozsudku stanovujú príslušné zákonné ustanovenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.) rešpektujúc to, že odôvodnenie rozhodnutia musí byť zrejmé, jasné a zrozumiteľné nielen súdu, ale aj účastníkovi konania, keďže súd rozhoduje o jeho právnej veci (I. ÚS 241/07). K jasným a zrozumiteľným dôvodom rozhodnutia odvolacieho súdu nie je potrebné nič dodať.

Na základe uvedených skutočností preto postup odvolacieho súdu v predmetnom konaní považujem za vecne správny a sťažnosť sťažovateľa navrhujem posúdiť ako nedôvodnú a ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť, pretože sa nestotožňujem s argumentáciou sťažovateľky obsiahnutou v jej ústavnej sťažnosti, ktorá považuje napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za formalistické, nepreskúmateľné a svojvoľné, porušujúce zásady spravodlivého procesu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru...»

Predseda krajského súdu v podaní z 15. apríla 2014 a právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní z 9. mája 2014 uviedli, že netrvajú na ústnom pojednávaní vo veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej

republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takehoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takehoto postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, obdobne aj II. ÚS 9/00, III. ÚS 300/06).

Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré viedli k rozhodnutiu vo veci samej alebo k inému súdnemu rozhodnutiu, ktorým končí konanie pred nimi. Tento postup je dôsledkom toho, že

všeobecné súdy vychádzajú pri prerokovávaní a rozhodovaní vecí patriacich do ich právomoci zo zákonnej úpravy a z vlastnej interpretácie zákonov. Základné právo na súdnu ochranu neznamena nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, t. j. aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (II. ÚS 172/05).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorá určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (II. ÚS 1/95, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva a slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00).

Všeobecný súd musí vykladať právne normy v súlade s ústavnými princípmi, ktoré sú v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladmi týchto ustanovení nemožno toto aj iné základné právo obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich postavenia a zmyslu. Všeobecný súd musí poskytovať v súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/02, III. ÚS 117/07). Z tohto hľadiska má všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na správnu rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (III. ÚS 78/07, III. ÚS 217/05). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu).

Ústavný súd už v rámci svojej rozhodovacej činnosti taktiež vyslovil, že slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy (III. ÚS 328/05, III. ÚS 260/07).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci a z už uvedených hľadísk a princípov posúdil ústavný súd aj námietku porušenia v sťažnosti označených práv sťažovateľky rozsudkom krajského súdu č. k. 24 Co/230/2013-215 z 2. októbra 2013.

Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že rozsudok krajského súdu č. k. 24 Co/230/2013-215 z 2. októbra 2013 je arbitrárny z dôvodu, že a) odvolací súd vykonal formalistickú interpretáciu obsahu záväzkového vzťahu o neurčitosti nájomnej zmluvy pre nepresnosť v konkrétnej parcele či jej výmere, b) krajský súd neakceptoval dôkazný návrh sťažovateľky iba pre nehospodárnosť konania – ním by sa bola absolútne

preukázala podstatná skutočnosť, a to že na predmetnom pozemku sa doteraz nachádza zemina dovezená žalovaným spod budovaného nového Zimného štadióna v Bratislave, c) krajský súd sťažovateľku zaťažil excesívnym dôkazným bremenom, keď od nej požadoval preukázať množstvo zeminy dovezenej a odvezenej žalovaným v období od 23. septembra do 30. októbra 2009, pretože toto nemôže sťažovateľka nijako dokázať, keďže to nepatrilo do jej práv a povinností vyplývajúcich z nájomnej zmluvy. Na strane druhej, keď žiadala sťažovateľka od súdu, aby si tieto údaje vyžiadal od žalovaného, tento návrh bezdôvodne (iba s poukazom na hospodárnosť konania) zamietol. Hoci povinnosť tvrdenia a hlavne preukazovania má svoje mantinely, krajský súd sa nimi neriadil, keď žiadal preukázať, „či okrem žalovaného nikto iný nenavážal zeminu na sporný pozemok...“, čím sťažovateľka zaťažila preukázaním tzv. neexistujúcej skutočnosti.

Úlohou ústavného súdu je v tomto prípade posúdiť, či napadnutým rozsudkom krajský súd poskytol sťažovateľke adekvátnu ochranu jej označeným právam, najmä však jej základnému právu na súdnu ochranu zaručenému čl. 46 ods. ústavy a právu na spravodlivé súdne konanie garantovanému čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný text podľa čl. 51 ods. 1 ústavy umožňuje sa domáhať práv uvedených v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. Ústavný súd preto preskúmal aj konanie na všeobecných súdoch cez všeobecne platné zákony, ktoré upravujú danú problematiku.

Ústavný súd musel preskúmať aj postup všeobecných súdov ako aplikuje právnu úpravu stavebného konania a odpadov.

Podľa § 43i ods. 3 písm. f) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“) stavenisko musí mať zabezpečený odvoz alebo likvidáciu odpadu.

Podľa § 46a ods. 1 stavebného zákona stavbyvedúci organizuje, riadi a koordinuje stavebné práce a iné činnosti na stavenisku a na stavbe a vedie o nich evidenciu v stavebnom denníku.

Podľa § 46b ods. 1 písm. a) stavebného zákona osoba vykonávajúca stavebný dozor... sleduje vedenie stavebného denníka.

Podľa § 2 ods. 3 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o odpadoch“) držiteľ odpadu je pôvodca odpadu alebo fyzická osoba, alebo právnická osoba, u ktorej sa odpad nachádza.

Podľa § 19 ods. 1 písm. h) zákona o odpadoch držiteľ odpadu je povinný viesť a uchovávať evidenciu o druhoch a množstve odpadov, s ktorými nakladá, a o ich zhodnotení a zneškodnení.

Podľa § 40c ods. 1 zákona o odpadoch stavebné odpady a odpady z demolácií sú odpady, ktoré vznikajú v dôsledku uskutočňovania stavebných prác, zabezpečovacích prác, ako aj prác vykonávaných pri údržbe stavieb (udržiavacie práce), pri úprave (rekonštrukcii) stavieb alebo odstraňovaní (demolácii) stavieb.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku č. k. 24 Co/230/2013-215 z 2. októbra 2013 uviedol:

„... Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje so záverom prvostupňového súdu, že žalobca neunesol dôkazné bremeno na tvrdenie, že žalovaný nevypratá predmet nájmu po ukončení nájomného vzťahu, resp. po ukončení užívania, nakoľko ani zo žalobcom predloženého polohopisného a výškopisného plánu zo dňa 8. 3. 2011 nevyplýva, kedy a kým bola na plochu 32.146 m² zameranú podľa Polohopisného a výškopisného plánu vyhotoveného dňa 10. 03. 2011 navezená a rozprestretá zemina, ktoré zameranie nebolo vykonané za prítomnosti účastníkov konania po ukončení užívacieho vzťahu, ale až 8. 3. 2011. Žalobca v konaní žiadnym spôsobom nepreukázal, akú výmeru z parcely č. 7872 žalovaný užíval. Žalobca nepreukázal koľko zeminy bolo dovezenej žalovaným a koľko jej

bolo odvezenej zo strany žalovaného v období od 23. 9. do 30. 10. 2009, keď sám svedok A. Č. uviedol, že nebola žiadna evidencia o tom, koľko zeminy žalovaný naviezol a odviezol z predmetu užívania. Žalobca nepreukázal žiadnym spôsobom tvrdenia, že v rozhodnom období okrem žalovaného nikto iný nenavážal zeminu na predmetný pozemok žalobcu, keď sám svedok Č. uviedol, že na prístupovej ceste na predmetný pozemok ráno otvoril rampu a večer ju zamkol a on nebol fyzicky pri rampe celý deň počas rozhodného obdobia. Ani pri uzavretí nájomnej zmluvy nedošlo medzi účastníkmi konania k riadnemu odovzdaniu predmetu nájmu a ani po ukončení zmluvného vzťahu medzi účastníkmi konania nedošlo k odovzdaniu predmetu nájmu a to práve z dôvodu, že žalobca zabránil žalovanému vstup na predmet nájmu. Taktiež ani z písomných podaní ORPT v Bratislave III ani z predbežného posúdenia hygienického stavu pozemkov pre znalca J. T. z apríla 2011, ktoré sú súčasťou spisového materiálu nevyplýva, koľko zeminy a na akej ploche bolo navezenej zo strany žalovaného...“

Krajský súd oprel svoje rozhodnutie o záver, že v danom prípade sťažovateľka neunesla dôkazné bremeno, keďže nevedela presne uviesť, koľko zeminy bolo na pozemok dovezenej a odvezenej a či aj niekto iný navážal na predmetný pozemok zeminu. Nebolo v možnostiach sťažovateľky preukázať tieto skutočnosti. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že dôkazné bremeno o množstve zeminy uloženej na predmetnom pozemku malo zaťažovať žalovaného vzhľadom na to, že v zmysle § 43i ods. 3 písm. f) stavebného zákona stavenisko malo mať zabezpečený odvoz alebo likvidáciu odpadu. Tieto skutočnosti mali byť uvedené aj v stavebnom denníku. Preukázanie množstva zeminy bolo možné preukázať napr. vyžiadaním si stavebného denníka od žalovaného, výsluchom stavbyvedúceho alebo osoby vykonávajúcej stavebný dozor. Ďalej v zmysle § 19 ods. 1 písm. h) zákona o odpadoch držiteľ odpadu mal povinnosť viesť a uchovávať evidenciu o druhoch a množstve odpadov, s ktorými nakladá. Preukázanie tejto skutočnosti bolo možné vyžiadaním evidenčného listu odpadu od žalovaného. Ústavný súd konštatuje, že napadnutým rozsudkom krajský súd neposkytol sťažovateľke adekvátnu ochranu jej základným právam. Krajský súd je povinný v rámci odvolacieho konania vec opätovne prerokovať a v rámci rozhodovania zohľadniť aj už uvedené skutočnosti.

Ústavný súd zistil, že krajský súd postupoval arbitrárne tým, že vo svojom rozhodnutí nezohľadnil existujúcu právnu úpravu týkajúcu sa stavebného konania (stavebný zákon) a tiež aj nakladania s odpadmi (zákon o odpadoch), a konštatoval, že takúto povinnosť preukázať množstvo materiálu neunesol žalobca. Právna úprava platná pre tieto právne vzťahy ukazuje, kto bol povinný takéto výpočty uvádzať.

Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu porušiť základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy možno len vtedy, keď orgán verejnej moci, ktorý o veci rozhoduje, porušil právo na spravodlivé konanie zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy.

Keďže ústavný súd zistil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, došlo aj k porušeniu základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy.

Vzhľadom na už uvedené dospel ústavný súd k záveru, že rozsudkom krajského súdu č. k. 24 Co/230/2013-215 z 2. októbra 2013 bolo porušené základné právo sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu (bod 1 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Vzhľadom na to, že napadnutým rozsudkom došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ústavný súd zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 24 Co/230/2013-215 z 2. októbra 2013 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, Podbrezovská 34, Bratislava. Právna zástupkyňa sťažovateľky si v sťažnosti z 29. novembra 2013 uplatnila trovy konania v sume 331,12 € za dva úkony právnej služby vrátane DPH.

Ústavný súd podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) priznal sťažovateľke náhradu trov konania. Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2012 v sume 781 €. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2013 (príprava a prevzatie vecí a písomné vyhotovenie sťažnosti) po 130,16 €. Ďalej má právna zástupkyňa sťažovateľky aj nárok na náhradu režijného paušálu 7,81 € za jeden úkon podľa vyhlášky. Právna zástupkyňa je zároveň platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena a náhrady zvyšujú podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty. Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľke, spolu predstavuje sumu 331,12 €. Ústavný

súd vyslovil povinnosť krajského súdu uhradiť trovy právneho zastúpenia právnej zástupkyňi sťažovateľky (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. mája 2014